

A KÚRIA
mint felülvizsgálati bíróság

Kfv. II. 37.551/2015/4.szám

A Kúria a Dr. Némethi Klára ügyvéd (**cím**) által képviselt **I.r. Felperes (cím)** I.r. és **II.r. Felperes (cím)** II.r. felpereseknek a ... jogtanácsos által képviselt Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (1024 Budapest, Keleti Károly utca 24.) alperes ellen erdővédelmi bírság tárgyában hozott közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránt indított perében, a Kaposvári Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 2015. március 10. napján kelt 8.K.27.287/2014/2/II. számú jogerős ítélete ellen az alperes által 3. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán az alulírott napon - tárgyaláson kívül - meghozta az alábbi

ítéletet:

A Kúria a Kaposvári Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 8.K.27.287/2014/2/II. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. és II. rendű felperesnek külön-külön 30.000 (harmincezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A le nem rótt 70.000 (hetvenezer) forint felülvizsgálati illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen további felülvizsgálatnak helye nincs.

Indokolás

A Somogy Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatósága terepi ellenőrzést tartott 2013. április 3-án az **N.** erdőrészletben. Ennek során megállapította, hogy a .../1, .../3 helyrajzi számú erdőterületen 2013. január és március között illegális fakitermelés történt.

A helyszíni ellenőrzés során a hatóság rögzítette, hogy az I. és II.r. felperes végezte a fakitermelést **Sz.O.** jogosult szakszemélyzet megbízásából, a rendelkezésre álló és bemutatott műveleti lap szerinti 38 m3 fa helyett 103 m3 faanyag került kitermelésre. A hatóság a műveleti lapokat nem fogadta el, mert azokat nem **N.N.** erdőgazdálkodó, hanem **V.M.** írta alá. Ezért a hatóság a 2013. április 19-én kelt SOG/39/1899-5/2013. számú határozatával az I. és a II.r. felperest személyenként 1.545.000 forint, azaz összesen 3.090.000 forint erdővédelmi bírság megfizetésére kötelezte az erdőről, az erdő védelméről és az

erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény (a továbbiakban: Evt.) 108.§ (1) bekezdés d) pontja alapján, a fa kitermelésére vonatkozó előírások megsértése miatt. A bírság összegét - a kitermelt mennyiséget, az érintett fafajokat (cser, hárs, gyertyán, juhar), továbbá a büntetési tétel nagyságát (30.000 forint) meghatározva - állapította meg a hatóság az erdővédelmi bírság mértékéről szóló 143/2009.(VII.6.) Kormányrendelet 4.§ (1) bekezdés d) pontja, valamint az Evt. 82.§ (1) bekezdése alapján.

A felperesek fellebbezése folytán eljáró alperes 2013. július 25. napján kelt 04.4/1310-2/2013. számú határozatában az elsőfokú határozatot helyben hagyta.

Az elsőfokú bíróság jogerős ítéletében az alperes határozatát az elsőfokú határozatra is kiterjedően hatályon kívül helyezte és az elsőfokú hatóságot új eljárásra utasította. Megállapította, hogy a hatóság a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 50.§-ában foglalt tényfeltárási kötelezettségének nem tett eleget. A közelebbről meg nem jelölt egységes bírói gyakorlatra utalással hangsúlyozta, hogy különbséget kell tenni a fakitermelési munkát végző vagy végeztető személyek között, illetőleg vizsgálni kell azt, hogy ki az, akit munkaviszonyban vagy vállalkozási jogviszony keretében foglalkoztatnak. Álláspontja szerint releváns az is, hogy a perbeli esetben az erdőgazdálkodó megbízásából eljáró szakszemélyzet adott utasítást a fakitermelésre, így az általa megbízott személyek ezen útmutatásnak megfelelően végezték a munkát. Az Evt. 41.§-ára utalással kiemelte, hogy az erdőgazdálkodónak kötelezettsége a haszonvételekkel kapcsolatos hatósági bejelentés megtétele, ilyen bejelentés az adott ügyben nem történt, a jogszabály az erdőgazdálkodó felelősségévé teszi azt, hogy csak azon a területen végezhet erdei haszonvételt, melyek saját kezelésében állnak és amelyre engedélyt kapott. Nem vitásan a szakszemélyzet azon a területen végeztetett fakitermelést, amelyre engedélyt nem kapott.

A közigazgatási hatóság - közelebbről nem megjelölt - ismert gyakorlatára utalással a bíróság kiemelte, hogy ha az erdőgazdálkodó a fakitermeléssel az erdőrészlet határát túllépte, akkor a hatóság őt sújtja bírsággal, akár erdőgazdálkodóként, akár az Evt. 108.§ (1) bekezdés d) pontja alapján. E felelőssége attól függetlenül fennáll, hogy a vele munkaviszonyban vagy vállalkozási jogviszonyban álló, fakitermelést végző személyek tevékenységének végzéséhez szükséges okiratok az ellenőrzéskor rendelkezésre álltak. A bíróság álláspontja szerint az iratbemutató kötelezettséget, amelyet az Evt. 70.§ (3) bekezdése tartalmaz, a felperesek valóban megsértettek, azonban ez a kötelezettségszegés nem állt közvetlen összefüggésben az engedély nélküli fakitermeléssel, hiszen az erdőgazdálkodó képviselője adott téves tájékoztatást és ez vezetett az engedély nélküli tevékenységhez.

Elismerte a bíróság, hogy az Evt. 70.§ (3) bekezdésében írtak megsértése szankcionálható az Evt. 107.§ (3) bekezdés d) pontja alapján, azonban álláspontja szerint a tényleges fakitermelést végző személyek nem vonhatók felelősségre az erdőgazdálkodó felelősségi körébe tartozó jogszabályok megsértése miatt. Figyelemmel arra is, hogy a bírság összege a kitermelt fa mennyiségéhez igazodik, és amennyiben az erdőgazdálkodó, vagy a megbízásából közreműködő szakszemélyzet felelősségét megállapítja a hatóság, úgy változik a felperesek felelőssége, ez okból ezen összeget - a jogszabályhely rendelkezésének megfelelően - részben az erdőgazdálkodóra, részben pedig a felperesekre kell terhelni a 70.§ (3) bekezdésében írtak megsértése miatt. A bíróság megállapítása szerint a hatóság e körülményeket nem vizsgálta, ezért határozata részben hiányosan feltárt tényálláson alapul és kellően nem is indokolt, mely okból az sérti a Ket. 50.§-át és 72.§-át.

A jogerős ítélet ellen az alperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, melyben a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a felperesek keresetének elutasítását kérte. Álláspontja szerint téves az ítélet azon hivatkozása, hogy jogsértően került sor az erdővédelmi bírság kiszabására az Evt. 108.§ (1) bekezdése alapján. Előadta, hogy a bírósági ítélet által ismertetett hatósági gyakorlatot nem alkalmazza, ha az erdőgazdálkodó a saját gazdálkodási körén belül végez jogszabályellenes gazdálkodási tevékenységet, akkor teljes egészében terheli az Evt. szerinti felelősség. A tárgyi esetben azonban az elvégzett fakitermelés alapvetően sértette a fakitermelés gyakorlására vonatkozó Evt. 41.§ (1) bekezdése szerinti főszabályt, hiszen arra előzetes bejelentés nélkül került sor, így nem az erdőgazdálkodó végezte a gazdálkodása keretében, illetve nem az ő megbízásából történt a kitermelés. Ezt a rendelkezést tehát nem a fakitermelésre tévesen megbízást adó sértette meg, hanem akik elvégezték a munkát, mert ők nem rendelkeztek az ehhez szükséges, jogszabály szerinti jogosultsággal. Az erdőgazdálkodó előzetes bejelentése nélkül történt a fakitermelés, ezért a felelősség nem szállt át az erdőgazdálkodóra, nem erdőgazdálkodási tevékenység körében végezték a felperesek a fakitermelést.

A felperesek felülvizsgálati ellenkérelmükben a jogerős ítélet hatályban tartását kérték. Állították, hogy az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg a hatóság terhére a Ket. 50.§-ának és 72.§-ának megsértését. Utaltak arra, hogy műveleti lapokkal rendelkeztek, azt **Sz.O.** jogosult szakszemélyzet adta át részükre, aki az erdőgazdálkodó megbízottja volt. A műveleti lapokat **V.J.** felügyelőnek átadták, így azt már nem tudják bizonyítani, hogy ezzel rendelkeztek. Vitatták, hogy az erdőgazdálkodó megbízásából eljáró szakszemélyzet - aki kellő erdőgazdálkodási végzettséggel rendelkezik - minden következmény nélkül tévesen adhat utasítást a

fakitermelésre, és ezért felelősséggel nem tartozik. Relevánsnak tartották, hogy az erdőgazdálkodó megbízásából eljáró szakszemélyzet útmutatásának megfelelően végezték a munkát. Hangsúlyozták, hogy II.r. felperes közrehatása mindösszesen egy napra korlátozódott, így nyilvánvalóan kisebb a felelőssége, mint I.r. felperesé.

A Kúria a jogerős ítéletet a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (továbbiakban: Pp.) 275.§ (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem keretei között vizsgálta, a Pp. 274.§ (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálva el a felülvizsgálati kérelmet.

Az alperes felülvizsgálati kérelme alaptalan.

Az elsőfokú bíróság az ügyben releváns tényeket megállapította, azokból megalapozott következtetést vont le a hatóság mulasztása körében és ezért ítélete törvényes.

Az alperes vitatta a jogerős ítélet megalapozottságát, de indokolásának megfelelőségét is. A Kúria álláspontja szerint sem szerencsés, ha a bíróság pontos hivatkozás nélkül utal az egységes bírósági és hatósági gyakorlatra, mert ezzel a jogerős ítélet indokolása sommásnak tűnik.

A felmerült jogkérdés kapcsán a Kúria vizsgálta a felülvizsgálati bíróság e tárgykörben hozott döntéseit. Megállapította, hogy a Kúria Kfv. II. 37.004/2014/6. számú eseti döntésében már rámutatott, hogy a „Ket. 50.§ (1) bekezdésére tekintettel a hatóságot tényállás tisztázási kötelezettség terheli, amelynek ki kell terjednie az Evt. 108.§-ában foglaltak szerint annak vizsgálatára, hogy ténylegesen ki az, aki a fa kitermeléséért felelőssé tehető. Amennyiben konkrét adatok, okirat és egyéb bizonyítékok merülnek fel a tekintetben, hogy a fakitermelés munkáltatói utasítás alapján történt, nem mellőzhető annak vizsgálata, hogy a fa kitermelése kinek az érdekében állt, ki az, aki ezen tevékenységre konkrét utasítást adott és kinek állt gazdasági érdekében a fakitermelés végrehajtása. Ennek hiányában a felelősség tárgyában jogszerű döntés nem hozható”.

A Kúria a Kfv. II. 37.552/2014/4. számú döntésében is arra a következtetésre jutott, hogy „lényegtelen, hogy az eljárás során nem derült fény arra, hogy a fakivágást ténylegesen kik végezték, mert az Evt. 108.§ (2) bekezdése alapján erdővédelmi bírságot az köteles fizetni, aki az erdő tulajdonosa és erdejében bejelentés nélkül végzett fakitermelésre adott megbízást”.

A fentiek tükrében az elsőfokú bíróság bár pontatlanul, de lényegében helyesen hivatkozott arra, hogy a bírósági (felülvizsgálati bírósági) gyakorlat szerint nem az a lényeges, hogy ténylegesen ki végzi a fakitermelést, hanem azt kell vizsgálni, hogy ki az a személy, aki erre utasítást adott, akinek

ez a munka érdekében állt. A felelősség alól nem mentesülhet az erdőgazdálkodó, ha jogszabályi előírásokat megsértve jár el, és ezért megbízása alapján engedély nélküli fakitermelésre kerül sor.

A Kúria a fentiekre is figyelemmel egyet értett az elsőfokú bírósággal abban, hogy a hatóság a tényállást nem kellő mértékben tárta fel, illetve ismert tényeket helytelenül vagy nem is értékelt, mely okból téves következtetéseket vont le.

A rendelkezésre álló iratok alapján nem volt vitatott, hogy a felpereseket az erdőgazdálkodó nevében eljáró jogosult szakszemélyzet kérte fel a munka elvégzésére, erre vonatkozóan a felpereseken kívül a jogosult szakszemélyzet is nyilatkozott. Az már további bizonyítást igénylő kérdés, hogy a felkérés pontosan milyen mennyiségre és feladatra vonatkozott. Az is a 2013. április 3-án felvett hatósági jegyzőkönyvvel igazolt, hogy kétszer 19m³ fa vonatkozásában a felperesek részére műveleti lap került átadásra (**V.M.** és **Sz.O.** is megerősítette ezt a helyszíni szemlén), mely alapján felperesek joggal hihették, hogy engedélyezett és a hatóság által ismert fakitermelést végeznek (a hatósághoz történt bejelentésről nyilatkozott **Sz.O.** jogosult szakszemélyzet is). E tényekkel szemben a hatóságnak kellett volna bizonyítani a felperesek állítását cáfoló körülményeket, azaz azt, hogy megbízás nélkül, teljes egészében maguk nevében jártak el, nem megbízottak voltak. Ezeknek a bizonyítása a hatóság részéről elmaradt, mégis ez a bizonyítatlan tényállás képezte az elmarasztalás alapját.

A hatóság arra sem adott magyarázatot, hogy **V.M.** eljárását miért nem tekintette megfelelőnek, annak ellenére, hogy az iratanyagban elfekszik egy meghatalmazás, amelyben **N.R.** felhatalmazza **V.M.**-t a képviselőként való eljárásra. Az sem érthető, hogy ha a hatóságnak a képviselő körében kétsége merült fel, akkor miért nem nyilatkoztatta az érintetteket (megbízót és megbízottat), mert ezzel tényfeltárás nélkül vonta le azt a következtetést, hogy a kiállított műveleti lapokat nem kell figyelembe vennie, mert azokat nem az erdőgazdálkodó állította ki.

A Kúria álláspontja szerint az sem érthető, hogy a hatóság a felperesek kötelezése során miért nem tett különbséget az I. és II. r. felperes által végzett tevékenység között, holott I. r. és II. r. felperes is egybehangzóan nyilatkozott arról, hogy II.r. felperes mindösszesen egy napon végzett munkát.

A hatóság jogsértően nem vizsgálta, hogy a kitermelt fa mennyiségével ki rendelkezett, pedig ennek tisztázása is hozzásegíthette volna ahhoz, hogy a kitermelésben érdekelt személyt azonosítsa, ezáltal következtessen arra, hogy ki volt a felelős személy.

A Kúria álláspontja szerint, mivel az erdővédelmi bírság kiszabásakor a fakitermelésért felelőssé tehető személy megállapítása érdekében a tényállást a hatóságnak kell teljes körűen tisztáznia, így neki kell vizsgálnia azt, hogy az adott

tevékenységre ki adott utasítást, ki volt a megbízó, a munka elvégzésében érdekelt, és ki volt a megbízott, aki csupán a munkát ténylegesen elvégezte. E tények feltárásának elmaradása, és a megállapított tényállást alátámasztó meggyőző érvek felsorakoztatása olyan lényeges eljárási hiba (Ket. 50.§ (1) bekezdés és 72.§ (1) bekezdés ea) pont), amely a közigazgatási határozatok hatályon kívül helyezéséhez vezet, ahogy ezt az elsőfokú bíróság helyesen megállapította.

Ezért a Kúria a felülvizsgálati kérelmet alaptalannak ítélve a jogerős ítéletet a Pp. 275.§ (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A perveztes alperes a Pp. 270.§ (1) bekezdése folytán a felülvizsgálati eljárásban is alkalmazandó Pp. 78.§ (1) bekezdése alapján köteles külön-külön megfizetni a felpereseknek a jogi képviselettel felmerült költségeit, melynek összegét a Kúria a felülvizsgálati eljárásban kifejtett munkával arányban állapított meg a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3.§ (3) és (5) bekezdése alapján, figyelembe véve, hogy a felperesek ellenkérelmet nyújtottak be, azonban tárgyaláson való megjelenés költsége nem merült fel.

Az alperes személyes költségmentessége miatt az 1990. évi XCIII. törvény 50.§ (1) bekezdése szerinti mértékű felülvizsgálati illetéket a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 14.§-a alapján az állam viseli.

Budapest, 2016. február 10.

Dr. Kalas Tibor s.k. a tanács elnöke, Dr. Tóth Kincső s.k. előadó bíró, Dr. Rothermel Erika s.k. bíró